

Debreceni Ítéltábla
Pf.IV.20.522/2021/7.

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Végh Ügyvédi Iroda (FÉL CÍME, ügyintéző: dr. Végh Sándor ügyvéd) által képviselt FELPERES NEVE (FELPERES CÍME) felperesnek -, a dr. Fogarasi Ágnes ügyvéd (FÉL CÍME) ügyvéd által képviselt I. RENDŰ ALPERES NEVE (I. RENDŰ ALPERES CÍME) I. rendű alperes ellen házastársi közös vagyon megosztása és kártérítés megfizetése, valamint jogalap nélküli gazdagodás iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 2021. november 2-án meghozott 13.P.21.304/2020/37. számú ítéletével szemben az I. rendű alperes részéről 39. sorszámon előterjesztett fellebbezés, és az I. rendű alperes által előterjesztett 3. sorszámú csatlakozó fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a tényállás kiegészítése mellett helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 322 500 (Háromszázhuszonkettőezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és az I. rendű alperes (a továbbiakban: felek) 1976. augusztus 13-án kötöttek házasságot, a házassági élet- és vagyonszövetségük pedig 2011. május 30-án szűnt meg. A házasságukat a bíróság jogerősen 2012. április 4-én felbontotta.

[2] A felek a házassági életközösségük fennállásának ideje alatt őstermelőként szántóföldi növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkoztak, amelynek során jelentős területű szántó és legelő ingatlant vásároltak, illetve megvoltak az ehhez szükséges mezőgazdasági gépeik, továbbá állatállományuk is volt.

[3] A felperes 2009. június 18-án, K.B.Z. nevű gyermekével családi gazdaságot alapított, amelynek a vezetője is volt. A felek – 2009. augusztus 7-től társtulajdonosként – rendelkeztek az ... Nyrt.-nél (a továbbiakban: BANK) lakossági folyószámlával, amelyhez mindkét félnek a nevén lévő két-két bankkártya tartozott. Az életközösségük megszűnésekor a folyószámlán 4 302 710 forint megtakarításuk volt.

[4] A felek az életközösség megszűnését követően külön gazdálkodtak. A felperes és K.B.Z. által alapított családi gazdaságot pedig a KORMÁNYHIVATAL 2013. március 28-án megszüntette, amelyet követően a felperes a gazdálkodást egyedül folytatta tovább.

[5] Az I. rendű alperes a felek közötti vagyonközösség megszűnését követően a közös bankszámláról 2011. július 15-e és 2013. június 13-a között a felperes részére érkezett állami támogatásból 34 750 092 forintot készpénzben felvett, illetve átutalt.

[6] A felperes a Hajdúböszörményi Járásbíróságon 2014. október 6-án terjesztett elő keresetlevelet az I. rendű alperessel fennálló házastársi közös vagyonának megosztása iránt, és utóbb – áttétel miatt – a Debreceni Törvényszék mint elsőfokú bíróság előtt folytatódó perben, 2010. november 13-án kártérítés és jogalap nélküli gazdagodás címén azt meghaladó vagyoni igényeket is előterjesztett. Elsődlegesen kártérítés, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén kérte az I. rendű alperes kötelezését 35 721 880 forint, annak késedelmi kamatai, valamint perköltsége megfizetésére.

[7] Az elsőfokú bíróság a 2020. március 6-án meghozott és 2020. március 25-én jogerőre emelkedett 119. sorszámú részítéletével a felek házastársi közös vagyon megosztásával összefüggő valamennyi igényét jogerősen elbírált, rendelkezett a (rész)perköltség megfizetéséről és teljeskörűen elszámolta az eljárási illetéket. A jogerős részítélet indokolásának [127] bekezdése értelmében a törvényszék a 2011. június 1-je és 2011. július 15-e közötti időszak pénzmozgásaival összefüggésben a BANK által vezetett folyószámlán lévő összegből a házastársi közös vagyon elszámolásába a felperes oldalán 810 000 forintot, míg az I. rendű alperes oldalán 3 419 710 forintot állított be.

[8] Az elsőfokú bíróság a 2020. június 29-én meghozott .../134. számú ítéletével a keresetet elutasította, amely határozatot a Debreceni Ítéltábla a 2020. november 11-én meghozott .../6. sorszámú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az ítéltábla döntésének indokolásában – többek között – rögzítette azt, hogy K.B.Z. nem kizárólag a felperessel folytatott családi gazdálkodást a perrel érintett időszakban, hanem az I. rendű alperes részére is végzett földmunkát és egyéb szolgáltatásokat, nemcsak a családi gazdálkodás részére vásárolt földet és termelőeszközöket, hanem az I. rendű alperesnek is, akivel a teljes gazdaság fejlesztését megbeszélte. Erre figyelemmel vizsgálni szükséges, hogy az I. rendű alperes által K.B.Z. részére átadott pénzeszegek mennyiben minősülnek a felperes számára átadottnak.

[9] A megismételt eljárásban az I. rendű alperes a felperes keresetváltoztatásához nem járult hozzá, ezért az elsőfokú bíróság az 5/I. és a 9/I. sorszám alatti végzéseivel a felperes eredetileg 2014. október 6-án benyújtott keresetében érvényesített 10 000 000 forint marasztalási összeghez képest, annak felemelését tartalmazó keresetváltoztatását a keresetlevél benyújtásának időpontjára tekintettel a perben még alkalmazandó „A polgári perrendtartásról” szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 146/A. §-ának (6) bekezdése alapján elutasította. E döntését azzal indokolta, hogy azt a felperes az 1952. évi Pp. 146/A. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben foglalt szabályok megsértésével terjesztette elő, ugyanis az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmének előterjesztésétől számított 30 nap eltelt. Ezt követően az elsőfokú bíróság a 30/I. sorszámú végzésével az I. rendű alperes beszámítási kifogását – a 30/I. sorszámú végzésével az 1952. évi Pp. 147/A. §-ának (4) bekezdése alapján – szintén elutasította, figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes az 1952. évi Pp. 147/A. §-ának (1) bekezdésében foglalt szabályok megsértésével, az első tárgyalást követő 30 napon túl terjesztette azt elő.

[10] A felperes az utóbb fenntartott keresetében 10 000 000 forint és kamata, valamint perköltsége megfizetésére kérte az I. rendű alperest kötelezni. Azt adta elő, hogy az I. rendű alperes az életközösség megszűnését követően a BANK által vezetett közös lakossági folyószámlájukról eltérő időpontokban különböző pénzeszegeket vett ki, illetve utalt át. Állította, hogy a 2011. május 30-a után a bankszámlára érkezett különféle állami támogatások nem tartoztak a házastársi vagyontömeghez, azok jogosultja kizárólag ő volt, ezért azok a pénzmozgások, készpénzfelvételek, amelyeket az I. rendű alperes 2011. május 31-e és 2013. június 13-a között indított, jogellenesnek minősülnek, mivel a támogatások összegei az ő tulajdonát képezték.

[11] Előadta, hogy a közös bankszámláról az I. rendű alperes által felvett összegekből részben valóban az ő családi gazdaságát finanszírozták, azonban az összegek jelentős részét az I. rendű alperes saját gazdaságára, annak fejlesztésére, K.B.Z. megélhetésére és részére föld- és termelőeszközök vásárlására használták fel.

[12] Állítása szerint a felek között – ráutaló magatartással létrejött és – fennállt egy olyan közös együttműködés, amely alapján mind az életközösség megszűnését megelőzően, mind azt követően az ő családi gazdasága dokumentációját, az azzal összefüggő ügyintézés, a támogatások igénylését az I. rendű alperes végezte. Megítélése szerint az ő és az I. rendű alperes együttműködése nem minősül a polgári jogi társaság szabályai szerinti közös gazdálkodásnak. Figyelemmel azonban az eset egyedi körülményeire, arra, hogy K.B.Z. a perrel érintett időszakban, amikor az ő családi gazdaságának a tagja volt, őstermelőként dolgozott az I. rendű alperes családi gazdaságában is, majd 2013-ban az I. rendű alperes családi gazdaságának a tagja lett, illetve önállóan is gazdálkodott, ezért a felek között létrejött gazdálkodási forma az életközösség megszűnését követően is „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 1959. évi IV. törvényben (a továbbiakban: régi Ptk.) nem nevesített atipikus együttműködésnek minősült, amelynek alapja az ő és az I. rendű alperes között ráutaló magatartással létrejött együttműködési, szolgáltatási szerződés volt. E körben hivatkozott a régi Ptk. 205. §-ának (1) bekezdésében és 216. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra.

[13] A felperes megítélése szerint a saját családi gazdaságának és az I. rendű alperes eljárásának, illetve az ő gazdaságának atipikus kapcsolatára az ajánlatot az I. rendű alperes ráutaló magatartással megtette, amikor az életközösség megszűnését követően is pénzt vett ki a részére érkezett támogatásokból, a közös folyószámláról. Minderről ő a számla forgalmáról szóló banki értesítésekből tudomást szerzett, az ellen nem tiltakozott, azt ráutaló magatartással elfogadta, ezáltal a szerződés létrejött.

[14] A felperes szerint a felek közötti atipikus szerződés akkor szűnt meg, amikor K.B.Z.-nek az ő családi gazdaságában a tagsági viszonya megszűnt, így az I. rendű alperest elszámolási kötelezettség terheli. Erre tekintettel terjesztette elő 2014. október 6-án az életközösség megszűnését követő időszakra a közös gazdálkodás elszámolására irányuló eredeti keresetét. Az általa vázolt elszámolás szerint az I. rendű alperes részéről a közös bankszámláról kivett 34 750 092 forint összeg fele részét az együttműködési, szolgáltatási szerződés alapján elszámoltnak fogadta el, azonban számításai szerint 17 375 046 forint tőke összeggel és kamataival a felperes tartozik, amely összegből a perben – a perrendtartás szabályaira tekintettel – 10 000 000 forintot érvényesített.

[15] A felperes az eljárás során részletesen előadta, hogy az I. rendű alperes és K.B.Z. egyéb bevételei nem fedezhették a saját kiadásait, a termőföldek, mezőgazdasági gépek és eszközök vásárlására csak a részére folyósított és az I. rendű alperes által a közös

folyószámláról kivett pénzeszegek szolgálhattak fedezetül. Arra is hivatkozott, hogy függetlenül az I. rendű alperes és K.B.Z. gazdasági együttműködésétől az ő tulajdonában álló termőföldek teljes egészét az I. rendű alperes és K.B.Z. használták, művelték, az elért hasznokat saját céljaikra fordították, abból őt semmilyen formában nem részesítették. K.B.Z. családi gazdasági tagsági jogviszonyának megszűnését követően 2013. március 28-a és 2013. június 13-a között a felvett összegekre az I. rendű alperes semmilyen jogcímen nem volt jogosult.

[16] Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Azt adta elő, hogy általa a közös folyószámláról nem vitásan a teljes időszakban felvett 34 750 092 forintot a felperes érdekkörében használta fel azt teljes egészében átadta K.B.Z. részére, aki a felperes családi gazdaságának a tagja volt, fiuk azt fel is használta.

[17] Az általa részletesen levezetett elszámolás szerint a földterületek művelési költsége a perrel érintett időszakban 27 513 835 forint volt, míg a K.B.Z. által vásárolt földek és gépek értéke összesen 23 253 355 forint.

[18] Az I. rendű alperes az eljárás során következetesen tagadta, hogy a felperessel az életközösség megszűnése után bármilyen közös gazdálkodást folytatott volna, állította, hogy sem polgári jogi társaság, sem egyéb együttműködési, szolgáltatási jogviszony létrehozására irányuló akarata nem volt. Az a tény, hogy K.B.Z. megélhetését támogatva az életközösség megszűnését követően segítséget nyújtott a gyermekének, nem jelenti azt, hogy őt bármilyen akarat vezérelte volna jogviszony létrehozására. Azt adta elő, hogy a felperes által megjelölt elszámolás összegszerűsége nem igazolt, és nem csak azért nem, mert nem jött létre jogviszony, hanem azért, mert a felek az elszámolás módjában sem állapodtak meg.

[19] Állította, hogy az általa a bankszámláról felvett és K.B.Z.-nek átadott pénzeszegeket nem használta fel a saját érdekkörében, mert az elszámolási időszakban általa megvásárolt termőföldek és gépek, gépjármű vételéhez szükséges bevétele a saját gazdálkodásából rendelkezésére állt.

[20] Az I. rendű alperes szerint a családi gazdaságban végzett tevékenységből eredő elszámolási és vagyoni viszonyokat az abban részt vevő felek közötti megállapodásban kell rögzíteni. A felperes saját előadása szerint is az életközösség megszűnése után nem foglalkozott a növénytermesztéssel, ő az állattartást végezte, míg K.B.Z. művelte a termőföldeket. A felperes semmilyen anyagi erőforrást nem biztosított a családi gazdaság működtetéséhez, ezért a földek megművelésével kapcsolatos költségek fedezetére és a gazdálkodás fejlesztésére a pénzeszegeket K.B.Z. tőle kérte el. A bankszámlán lévő összegek felhasználása a felperes tudtával és beleegyezésével történt.

[21] Az elsőfokú bíróság a 37. sorszámú ítéletében kötelezte az I. rendű alperest, fizessen meg a felperesnek 10 000 000 forintot és annak 2013. június 13-tól a kifizetéséig járó késedelmi kamatát, valamint 2 531 100 forint perköltséget.

[22] Döntését azzal indokolta, hogy a felperes 2014. október 6-án házassági vagyonközösség megszüntetése iránt terjesztett elő keresetet, állítva, hogy az életközösség megszűnését követően a felek közös gazdálkodást folytattak. Ezt követően a bizonyítás állása és perbeli érdeke alapján azonban nyilatkozatát megváltoztatta és már az I. rendű alperes és a közötte létrejött atipikus együttműködési, szolgáltatási szerződés alapján, elszámolás címén kérte az

életközösség megszűnését követően a közös bankszámláról felvett, illetve átutalt összeggel összefüggésben az I. rendű alperes kötelezését.

[23] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perben az I. rendű alperes elismerése és az ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében foglaltak alapján az I. rendű alperest terhelte a bizonyítási kötelezettség a tekintetben, hogy a közös bankszámláról általa 2011. május 31-e és 2013. június 13-a között felvett, átutalt 34 750 092 forintot K.B.Z. részére átadta, illetve az összeget teljes egészében a felperes által működtetett családi gazdaságra, vagy a felperes tulajdonában és használatában álló mezőgazdasági területekkel összefüggő gazdálkodásra fordította. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azonban az I. rendű alperes ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

[24] Az életközösség megszűnését követően a felperes és az I. rendű alperes között a korábban kialakult gyakorlatnak megfelelően létrejött egy feladat- és munkamegosztáson alapuló együttműködés, amely a régi Ptk. különös részében nem nevesített atipikus szerződés, ami abban az időszakban állt fenn, amíg a felperes és K.B.Z. egy családi gazdaságban gazdálkodott. Az I. rendű alperes a felperes mint jogosult részére a közös BANK folyószámlára érkezett összegeket felvette és azokat K.B.Z. részére átadta, mindezt pedig a felperes – aki a könyvelési adatok és banki egyenlegek alapján a pénzfelvételek tényével tisztában volt – hallgatólagosan jóváhagyta.

[25] A felperes és K.B.Z. között a családi gazdaságban történt feladatmegosztást töltötte ki a felek közötti megállapodást tartalommal, az I. rendű alperes mintegy közvetítőként segítette K.B.Z. munkavégzését, illetve a felperes családi gazdaságának a fejlesztését.

[26] Megállapította továbbá, hogy a felperes és az I. rendű alperes között fennállt jogviszony 2013. március 28-ával K.B.Z.-nek a felperes családi gazdaságából történt hatósági törlésével megszűnt, így a felek között elszámolási jogviszony jött létre. A felek ráutaló magatartása a perrel érintett együttműködés tekintetében megállapítható volt, figyelemmel arra, hogy a felek magatartásából a másik félnek egyértelműen fel kellett ismerni a szerződési akaratot. Az általános életpaszttal szerint a felek eljárása másképp nem volt értékelhető. Az I. rendű alperes ugyan állította ezzel ellentétes szándékát, ezt azonban az elsőfokú bíróság nem fogadta el, tekintettel arra, hogy az a magatartása, amely szerint éveken keresztül folyamatosan pénzt vett fel a folyószámláról és azokat K.B.Z.-nek a felperessel családi gazdaságban lévő közös gyermeknek abból a célból adta át, hogy a családi gazdaság tagjaként a növénytermesztési feladatokat elvégezze és a gazdaságot fejlessze, éppen ellentétes szerződési akaratra enged következtetni.

[27] Kifejtette, hogy az I. rendű alperes a 21. sorszám alatti beadványában a felek művelésében lévő területek költségének levezetése során úgy nyilatkozott, hogy a perrel érintett időszakban az általa átadott, a közös bankszámláról származó pénzeszközökből K.B.Z. a saját részére 17 061 350 forintért vásárolt földeket, míg 6 143 000 forint összegben szerzett be saját tulajdonú gépeket.

[28] Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes előadása és a 21. sorszámú beadványa mellékleteként csatolt adásvételi szerződések alapján megállapította, hogy a felperes mint jogosult részére érkezett támogatásokból az I. rendű alperes közvetítésével 17 061 350 forint értékben K.B.Z. által vásárolt földterületek nem képezték részét a felperes által vezetett családi gazdaságnak. Mindebből pedig okszerűen az következik, hogy az I. rendű alperes az általa elismerten a közös számláról felvett, és a felperest mint jogosultat, illetve az ő általa vezetett családi gazdaságot megillető 34 750 092 forintból legalább a K.B.Z. saját részére

vásárolt földterületek ellenértékéig 17 061 350 forintig, az I. rendű alperes a bizonyítási kötelezettsége ellenére nem tudta azt igazolni, hogy ezen összeg a felperes családi gazdasága érdekében került volna felhasználásra. Megállapította, hogy teljeskörűen tájékoztatta az I. rendű alperest a bizonyítási kötelezettségéről, azonban ő a bankszámláról felvett pénzösszegek felperes érdekkörében történő felhasználásával összefüggésben releváns bizonyítást nem indítványozott. Csupán állította, de nem bizonyította, hogy a K.B.Z.-nek átadott összegeket teljes mértékben a felperes családi gazdaságára fordította. A régi Ptk. 301. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperest kamatfizetésére, az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint pedig marasztalta őt a perköltségben.

[29] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű alperes fellebbezett, míg a felperes a másodfokú eljárásban csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

[30] Az I. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a felperes keresetének elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, elsődlegesen a felperes keresetének jogalapja hiányában, másodlagosan pedig azért, mert a bankszámlára érkező támogatásból 10 000 000 forint nem illeti meg.

[31] Fellebbezésében továbbra is fenntartotta azt az álláspontját, hogy a felek között kötelmi jogviszonyt keletkeztető megállapodás nem jött létre. Állította, hogy egymással kifejezetten haragos viszonyban voltak, így a szerződés ráutaló magatartással való létrejöttének megállapításához szükséges jogügyleti akarat hiányzott, a szerződés lényeges elemeiben nem állapodtak meg. Sérelmezte azt is, hogy a felperes a 2013. november 8-i felszólító levelében még az együttműködést közös családi gazdálkodásra alapozta, a keresetlevelében a polgári jogi társaság szabályaira hivatkozott, holott a polgári jogi társaság alapítására írásban nem került sor. Ezt követően tért át a polgári jogi társaság alapjain működtetett közös gazdálkodásra, majd később jogalap nélküli gazdálkodásra és kártérítésre alapította igényét. Csupán 2021. január 21-én keltezett beadványában állította először, hogy a felek között ráutaló magatartással jött létre atipikus szerződés. Álláspontja szerint a felperes felszólító levele alátámasztja a felperes jogügyleti akaratának hiányát. Kifogásolta azt is, hogy a felek ellenértékben sem állapodtak meg, ezáltal hiányzik a szerződés létrejöttének megállapodásához szükséges, bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésben történő megállapodás.

[32] Másodlagosan a jogalap megállapítása esetére állította, hogy az elszámolás alapját képező közös gazdálkodás nemcsak a felek között, hanem a felperes, közte és K.B.Z. között folyt, amelyen belül K.B.Z. tekintetében már az elszámolás, felperes által sem vitatottan megtörtént. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt az okfejtését, amely szerint többek között azért kell megfizetnie a K.B.Z. által megvásárolt vagyontárgyak vételárát, mert azokat K.B.Z. nem bocsátotta a családi gazdaság rendelkezésére, így azok nem a felperes és K.B.Z. családi gazdaságának érdekkörében kerültek felhasználásra.

[33] Álláspontja szerint semmilyen ráhatással nem lehetett arra, hogy ezeket a vagyontárgyakat K.B.Z. a felperes rendelkezésére bocsátja-e, vagyis a családi gazdaság alapítására vonatkozó szerződés módosításával feltüntetik-e a vagyontárgyakat a családi gazdaság leltárában. A vagyontárgyakkal való rendelkezés ugyanis kizárólag K.B.Z.-t illette meg, ezzel összefüggésben neki semmilyen jogosultsága nem volt. Az pedig nem volt vitatott, hogy a gépekkel a felperes és K.B.Z. családi gazdaságához tartozó földeket is megművelték, így tehát a gépeket a földművelés érdekében, vagyis a felperes érdekkörében is használták. Észrevételezte, hogy K.B.Z.-nek semmilyen jogszabályi kötelezettsége nem volt arra

vonatkozóan, hogy mint tag a tulajdonába vagy használatába kerülő termőföldeket vagy azok megművelését szolgáló egyéb vagyontárgyakat a családi gazdálkodás rendelkezésére bocsátása.

[34] Hivatkozott a fellebbezésében a felperes 2021. január 21-én keltezett beadványában írtakra, amelyben indokát adta annak, hogy a közös bankszámláról általa felvett 37 450 092 forint összegnek miért csupán a fele összegét érvényesíti.

[35] Álláspontja szerint mivel a felperes elismerte, hogy K.B.Z. munkájának ellenértékét a részére megvásárolt földek és gépek ellenértékével elszámolták, ezt az összeget nem lehet az ő vele történő elszámolásban a felé elismert 17 375 046 forintban figyelembe venni, mert az elszámolást K.B.Z. és az I. rendű alperes felé maga a felperes is külön-külön kezelte. Az elsőfokú bíróság által levezetett elszámolás szerint a felperes vele fizetteti meg a K.B.Z. részére juttatott és általa is elszámoltnak tekintett vagyontárgyak vételárát, amely összegre azonban a felperes vele szemben nem tarthat igényt.

[36] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében és csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet rendelkező részének helybenhagyását kérte, az indokolás részbeni módosítása és kiegészítése mellett azzal, hogy az ítéltábla az I. rendű alperest marasztalja a másodfokú eljárás költségében, melynek összegét 250 000 forint + áfa ügyvédi munkadíjban és 5000 forint csatlakozó fellebbezési illetékben jelölte meg.

[37] Állította, egyetlen nyilatkozatában sem ismerte el azt, hogy az I. rendű alperes a közös bankszámláról felvett pénzekből bármely összeget ténylegesen átadott volna a fiuknak. Álláspontja szerint az I. rendű alperesnek előbb a 34 750 092 forint K.B.Z.-nek való átadását kell bizonyítania ahhoz, hogy elszámolása sikeres legyen, ez pedig a perben nem történt meg. K.B.Z. is csak azt ismerte el, hogy az I. rendű alperestől 10 000 000 forintot meghaladó, de 20 000 000 forintot talán el nem érő pénzt kapott, de ezek forrását nem tudta megjelölni. Csak a pénz átadásának bizonyítását követően kerülhetne sor annak vizsgálatára, hogy az átadás a felperesi családi gazdaság érdekkörében történt-e vagy sem. Kiemelte azt is, hogy az I. rendű alperes K.B.Z. vallomására nem tett észrevételt, amikor ő tanúként 10 000 000 forintnál többen, de 20 000 000 forintnál kevesebben jelölte meg a részére átadott összeget.

[38] Továbbra is állította, hogy a növénytermesztés bevételei fedezték a gazdálkodás költségeit, 2011. évben pedig az életközösség megszűnésekor már lábon állt a termés. Vélelmezhető, hogy veszteséges gazdálkodás sem történt. Mindezekből tehát megállapítható, hogy a K.B.Z. részére vásárolt vagyontárgyak vásárlását nem a közös bankszámláról felvett és K.B.Z.-nek átadott pénzből, hanem a meglévő gazdasági termelés eredményéből, a termények eladási árából finanszírozták. K.B.Z. az I. rendű alperestől megközelítően 10-20 000 000 forint közötti összegű pénzt kapott, amelynek forrása nem bizonyított. A perben tehát az I. rendű alperes nem bizonyította, hogy ezen összeget meghaladó mértékű pénzt is átadott a fiának, továbbá az sem igazolt, hogy a K.B.Z.-nek átadott pénz a vele közös bankszámláról az I. rendű alperes által felvett pénzből származna. A perben elszámolatlan maradt az I. rendű alperes által a közös bankszámláról felvett teljes összeg, melyből az elszámolatlannak minősülő 10 000 000 forintot az I. rendű alperes tartozik megfizetni.

[39] Az I. rendű alperes a felperes fellebbezési ellenkérelmére és csatlakozó fellebbezésére tett előadásában, illetve ellenkérelmében változatlanul fenntartotta nyilatkozatait és kérte kereset elutasítását. Csatolta az iratoknál elfekvő K.B.Z. nyilvántartásba-vételéről szóló

határozat kijavításáról szóló határozatot, mely szerint K.B.Z.-t az I. rendű alperesi családi gazdaságából törölték arra tekintettel, hogy a felperes családi gazdaságának tagja volt. Előadta, hogy a felperes 2021. június 21-én keltezett beadványában részletes kimutatást készített arról, hogy a bankszámláján szereplő összegekből mikor vehették le a K.B.Z. részére vásárolt földek vételárát, így maga a felperes is azt állította, hogy nemcsak a bevételekből, hanem a bankszámláról is került pénz felvételre K.B.Z. földjeinek megvásárlásához. K.B.Z. nyilatkozatából is az tűnik ki, hogy nem foglalkozott a részére átadott pénzek eredetével. Az elszámolás mellékletét képező számlák tekintetében a felperes semmilyen értékelhető nyilatkozatot nem tett, általánosságban fogalmazott meg kifogásokat az elszámolásra vonatkozóan, így – többek között – például a bálák száma tekintetében. Nem jelölte meg, hogy melyik számlát milyen összegben vitatja vagy nem fogadja el, csupán a könyvszakértő kirendelését látta szükségesnek, de azt nem jelölte meg, hogy miért és mennyiben nem fogadhatók el az előterjesztett számlák.

[40] Állította, hogy elszámolt a nevére vásárolt földek és gépek árával, melyet a felperes nem vitatott és ebből az elszámolásból kiderült az is, hogy rendelkezett a tulajdonában került vagyontárgyak vételárával. Továbbra is fenntartotta, hogy a felperes a kereseti kérelem benyújtásakor már úgy nyilatkozott, hogy a közös gazdálkodásban a családi gazdasági tagjaként részt vevő K.B.Z. részére vásárolt vagyontárgyakat az elszámolásból ki kell rekeszteni, ezáltal már akkor tudomása volt arról, hogy a közös gazdálkodásból K.B.Z. részére vásároltak vagyontárgyakat, ezek összege pedig az elsőfokú eljárásban okiratokkal, illetőleg K.B.Z. tanúvallomásával is igazolásra került.

[41] A felperes az I. rendű alperes nyilatkozatára tett észrevételében fenntartotta a csatlakozó fellebbezését és perbeli nyilatkozatait. Állította, az a körülmény, hogy K.B.Z. alperesi családi gazdaságban való tagságát érintő határozatát a nyilvántartó hatóság utóbb fél év elmúltával kijavította, a családi gazdaságban lévő tagságát K.B.Z.-nek nem szüntette meg, és az nem változtat azon a tényen sem, hogy K.B.Z. a továbbiakban nem a felperes családi gazdasága fejlesztését szem előtt tartva vett részt a termelésben.

[42] Állította, hogy az I. rendű alperes nem érzékeli, vagy nem akarja elfogadni, hogy a perben különbség van az ő – perbeli bizonyítékok értékelését érintő – következtetései és az I. rendű alperesnek, valamint K.B.Z.-nek ugyanezen körülményeket érintő tényelődásai között, mivel az ő hivatkozása vélemény, az I. rendű alperes és K.B.Z. előadása pedig tényközlés. Önmagában az a tény, hogy kifejtette, a K.B.Z. részére vásárolt földterületek és a közös bankszámláról az I. rendű alperes által felvett pénzek időpontja között összefüggés található, nem igazolja azt a tényt, hogy a vásárlások vételárát a bankszámláról felvett pénzből finanszírozták. Az I. rendű alperes és K.B.Z. a perben ettől eltérő előadást is tettek. Az ő bizonyítékok értékelését érintő véleménye pedig nem rontja le sem az I. rendű alperesnek, sem a tanúnak a perbeli nyilatkozatát, vallomását, amely szerint a vagyontárgyakat nem a közös bankszámláról, I. rendű alperes által felvett pénzből, hanem a földek hozamából vásárolták meg. Miután neki konkrét ismeretei nincsenek K.B.Z. vagyonszerzéseinek finanszírozási hátteréről, ezért hívta fel a figyelmet az ide vonatkozó irányadó ítéleti tényállás ellentmondásos, a bizonyítékok mérlegelésével történő megállapítására. Vitatta azt is, hogy ne fejtette volna ki az I. rendű alperes elszámolásának mellékleteit érintően véleményét, azokat összességében nem fogadta el. A vásárlásokról kiállított számlák ugyanis nem igazolják, hogy azok az ő családi gazdasága érdekkörében felmerült beszerzések voltak, hiszen a megvásárolt dolgok a családi gazdaságához nem kerültek, a számlát a tényleges vevő bemondása alapján állította ki az eladó. A perben arra nincs adat és bizonyíték, hogy a 20 000 000 forintot el nem érő pénzeszközön felül további pénzátadás is történt K.B.Z.-nek, illetve, hogy az átadott

pénznek mi volt a forrása. A bizonyítási nehézséget és az ebből következő bizonyítottság hiányát, mivel a bizonyító fél az I. rendű alperes, az ő terhére kell figyelembe venni.

[43] A jelen eljárásban az ügy indulására tekintettel még alkalmazandó 1952. évi Pp. 256/A. §-ának (3) bekezdése szerinti felhívására a felek egyike sem kérte az ügyben tárgyalás tartását, ezért az ítéltábla az 1952. évi Pp. 256. §-ának (4) bekezdése alapján – utalva az 1952. évi Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének *f)* pontjára – a fellebbezést tárgyalás tartása nélkül bírálta el.

[44] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy a felperes a per során bár végig vitatta, hogy az I. rendű alperes által az életközösség megszűnését követően a bankszámláról felvett, felhasznált pénzből saját személyéhez köthetően részesült, a felvett 34 750 092 forint fele összegét az I. rendű alperessel szemben elszámoltnak fogadta el. Mindezt tekintettel arra, hogy fia a családi gazdálkodásban részt vett, a közös folyószámláról kivett pénzből személyéhez köthetően részesült, a családi gazdálkodás során az I. rendű alperes gépeivel is végeztetett munkát, a közös folyószámlán a vagyontársaság megosztásakor elszámolt összegen felül is lehetett közös pénzösszeg, illetve, hogy állatai az I. rendű alperes családi gazdaságában megtermelt takarmányból részesülhettek. Úgy nyilatkozott, hogy K.B.Z. munkája a részére tulajdonként vásárolt földek és a mezőgazdasági gépek ellenértékével elszámoltnak tekintendő.

[45] Az ítéltábla az így kiegészített tényállás alapján megállapította, hogy az I. rendű alperes fellebbezése megalapozatlan, a felperes csatlakozó fellebbezése a következők szerint megalapozott:

[46] Az elsőfokú bíróság a tényállást a peres felek előadásainak, a kihallgatott tanúk vallomásainak, a rendelkezésére állt okirati bizonyítékoknak az egybevetése alapján az 1952. évi Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak lényegében megfelelő értékelésével állapította meg, azonban a felperes 2021. január 21-i nyilatkozatával a tényállás kiegészítésre szorul. Az elsőfokú bíróság ezzel együtt helytálló döntést hozott, annak indokolása a rendelkezésre álló adatok alapján módosítható volt.

[47] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság mindenekelőtt eleget tett az ítéltábla előírásainak és döntött a keresetváltoztatás megengedhetősége kérdésében. Mivel a keresetváltoztatást elutasította, a felperes 2014. október 6-án benyújtott kereseti kérelmében érvényesített 10 000 000 forint marasztalási összeg tekintetében vizsgálta a kereset megalapozottságát.

[48] Az I. rendű alperes a fellebbezésében elsődlegesen jogalap hiányában kérte a kereset elutasítását, melyet az ítéltábla nem talált alaposnak.

[49] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az I. rendű alperes a felek házassági életközösségének megszűnését követően a felperessel közös bankszámlájáról 2011. július 15-e és 2013. június 13-a között felvett 34 750 092 forintot, amely összeg jogosultja a felperes volt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a pénzfelvételének jogalapját egy, a felperes és az I. rendű alperes között ráutaló magatartással létrejött, atipikus szerződés képezte, amely a felek között még a házassági életközösségük alatt kialakult, feladat- és munkamegosztáson alapuló együttműködés volt. Az I. rendű alperes maga sem vitatta, hogy a felvett összeg felhasználására nem volt jogosult, ezért az elsőfokú bíróság az ítéltábla hatályon kívül

helyező végzésében foglaltaknak megfelelően azt vizsgálta, hogy az I. rendű alperes által K.B.Z.-nek átadott összegek mennyiben minősültek a felperes számára átadott, ezáltal elszámolt összegnek. A pénz átadásáról átvételi elismervény nem készült, ezért az elszámolásnál elsődlegesen a kihallgatott K.B.Z. tanúvallomása bírt jelentőséggel.

[50] Az I. rendű alperes alaptalanul sérelmezte a fellebbezésében az elsőfokú bíróság által megállapított kötelmi jogviszony meglétét. Az I. rendű alperes a per során és a fellebbezésében sem vitatta, hogy a házassági életközösség megszűnését követően kialakult közte és a felperes között egy olyan gyakorlat, amely alapján a felperes a „legkényelmesebb megoldást választva, mindent az életközösség fennállása alatti munkamegosztás szerint folytatott tovább, sem azzal nem foglalkozott, hogy milyen növény kerüljön elvetésre, sem pedig az ezzel kapcsolatos adminisztrációs munkák nem érdekelték” (39. sorszámú fellebbezés 2. oldal második bekezdés).

[51] Az, hogy az I. rendű alperes nem a felperes érdekében, hanem fia, K.B.Z. támogatása miatt, az ő segítségkérésére nyújtott tárgyalást – miként azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította –, közvetített a felperes és a fiuk között, a jogügyleti akarat fennállását nem cáfolja.

[52] Nem bír jelentőséggel a szerződés létrejötte tekintetében az sem, hogy a szerződést kötő felet mi indította a szerződés megkötésére. Az I. rendű alperes előadása szerint évekig abból a célból adta át a felperes folyószámláról felvett összegeket a felperessel közös fiuknak, hogy ő a felperessel közös családi gazdaság tagjaként elvégezze a növénytermesztési feladatokat és a gazdaságot fejlessze, ami egyértelműen a szerződési akarat meglétére enged következtetni. Nincs jelentősége annak sem, hogy a felek közötti viszony haragos volt-e, minthogy nem feltétel a szerződés megkötésének annak visszterhessége sem, a szerződéskötő felek ugyanis a szerződés tartalmát szabadon állapíthatják meg.

[53] Az pedig, hogy a felperes a 2013. évi felszólító levelében vagy a későbbi nyilatkozatában a jogviszonyt eltérően minősítette, a szerződési akarat ráutaló magatartással történő meglétét nem vonja kétségbe.

[54] A felperes helyesen állította a fellebbezési ellenkérelmében, hogy a kereseti kérelmének jogalapját korábban sem az I. rendű alperessel az életközösség megszűnését követően is fennállt közös gazdálkodásra létrejött polgári jogi társaságban jelölte meg, mindössze ahhoz közel álló, de éppen az írásbeli szerződés elmaradása miatti megállapodásra utalt, állítva, hogy polgári jogi társaság nem jött és nem is jöhetett közte és az I. rendű alperes között létre. Keresetében sem ismerte el a közös bankszámláról I. rendű alperes által felvett pénzekre nézve a közös gazdálkodást, mindössze az azzal való elszámolást igényelte, az elszámolás pedig magának, az atipikus jogviszony megszűnésének a jogkövetkezménye volt.

[55] Az ítéltábla nem találta alaposnak az I. rendű alperes másodlagos, az elszámolás megtörténte vonatkozó fellebbezési érveit sem.

[56] Előrebocsátja az ítéltábla, hogy az I. rendű alperesnek az elszámolási jogviszony keretében azt kellett bizonyítania, hogy a felperessel közös bankszámlájáról felvett, de a felperes tulajdonát képező 34 750 092 forintot a felperesnek, vagy közvetve K.B.Z.-nek átadta a felperes érdekkörében történő felhasználás végett.

[57] Az elszámolási kötelezettség nem a felek fiát, hanem az I. rendű alperest terhelte, az független volt attól, hogy az I. rendű alperesnek volt-e ráhatása arra, hogy a pénzt K.B.Z. átadja-e a felperesnek avagy sem. Ha a felperesnek címzett támogatási összeget K.B.Z. a felperesnek nem adta át, azzal az I. rendű alperes felé tartozik elszámolással, de ez nem érinti a felperes és az I. rendű alperes jogviszonyát, és független a felperes és K.B.Z. gazdálkodásától is.

[58] Annyiban helytálló a felperes csatlakozó fellebbezése és az I. rendű alperes fellebbezése, hogy az elsőfokú bíróság nem tulajdonított kellő jelentőséget a felperes 2021. január 21-én keltezett 6. sorszámú beadványa 13-14. oldalán tett nyilatkozatának.

[59] Abból pedig az következik, függetlenül attól, hogy a K.B.Z. által 17 061 350 forintért vásárolt földterületek és a 6 143 000 forint összegű gépek megvásárlására a bankszámláról felvett összegből vagy a felperes és K.B.Z. gazdálkodásának eredményéből került sor, azok a felperes által megjelölt 17 375 045 forinton belül részben elszámolásra kerültek és azokra nézve a felperes igényt nem támasztott.

[60] Önmagában ezért az elsőfokú bíróságnak az az érvelése, hogy K.B.Z. által 17 061 350 forintért vásárolt földterületek nem kerültek a felperes családi gazdasága érdekkörében felhasználásra, nem alapozza meg az I. rendű alperes fizetési kötelezettségét.

[61] Azonban az I. rendű alperest a 34 750 092 forintból fennmaradó összegre is terhelte az elszámolási kötelezettség, mivel pedig K.B.Z. tanúvallomásában csupán 10-20 000 000 forintban ismerte el az I. rendű alperestől kapott pénzösszeg nagyságát, és az I. rendű alperes is úgy nyilatkozott a Debreceni Ítéltábla .../5. számú jegyzőkönyvében, hogy a fia nem az általa átadott pénzből, hanem a megtermelt termékek árából vette a munkaeszközöket, és ezt a nyilatkozatát K.B.Z. is megerősítette, így további bizonyítás nélkül is megállapítható, hogy legalább 10 000 000 forinttal nem tud elszámolni a felperes felé, emiatt az elsőfokú bíróságnak a döntése ez okból érdemben helytálló.

[62] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – az indokolás kis részben történő kiegészítése mellett – az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[63] Az I. rendű alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, a felperes csatlakozó fellebbezése eredményes volt, ezért az ítéltábla az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperest a felperes javára az ügyvédi munkadíjból és a megfizetett 5000 forint illetékből álló perköltsége megtérítésére. Az ügyvédi munkadíj összegét „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján határozta meg.

Debrecen, 2022. február 18.

Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit s.k. a tanács elnöke, Szilágyiné dr. Karsai Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos s.k. bíró